

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
БІЛОЦЕРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ДНУ «ІНСТИТУТ МОДЕРНІЗАЦІЇ ЗМІСТУ ОСВІТИ»
ДУ «НАУКОВО-МЕТОДИЧНИЙ ЦЕНТР ВИЩОЇ
ТА ФАХОВОЇ ПЕРЕДВИЩОЇ ОСВІТИ»**

**Всеукраїнська науково-практична конференція
здобувачів вищої освіти**

«МОЛОДЬ – АГРАРНИЙ НАУЦІ І ВИРОБНИЦТВУ»

Актуальні проблеми ветеринарної медицини

22-23 квітня 2025 року

Біла Церква
2025

УДК 001.895:338.43:378-053.6:636.09(063)

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ

Шуст О.А., д-р. екон. наук, ректор.

Варченко О.М., д-р. екон. наук.

Димань Т.М., д-р с.-г. наук.

Філіпова Л.М., канд. с.-г. наук.

Царенко Т.М., канд. вет. наук.

Куманська Ю.О., канд. с.-г. наук.

Козій Н.В., канд. вет. наук.

Славінська О.В., начальник редакційно-видавничого відділу.

Відповідальна за випуск – **Славінська О.В.**, начальник редакційно-видавничого відділу.

Актуальні проблеми ветеринарної медицини: матеріали всеукраїнської науково-практичної конференції здобувачів вищої освіти. 22-23 квітня 2025 р. Білоцерківський НАУ. – 282 с.

Збірник підготовлено за авторською редакцією доповідей учасників конференції без літературного редагування. Відповідальність за зміст поданих матеріалів та точність наведених даних несуть автори.

- Собаки: погано метаболізують кофеїн, що призводить до його тривалого токсичного ефекту.

- Кішки: ще більш чутливі до кофеїну через відсутність специфічних ферментів для його детоксикації.

- Кролики: мають відносно високий поріг толерантності.

- Коні: можуть переносити кофеїн краще, але високі дози призводять до порушень серцевого ритму.

- Гризуни: проявляють сильну збудливість і судоми навіть при малих дозах.

- Корови: кофеїн впливає на секрецію молока та загальний стан нервової системи, проте в раціоні практично не застосовується.[3]

Вікові особливості впливу кофеїну

- Молоді тварини (новонароджені, цуценята, кошенята): мають незрілу систему метаболізму, що значно уповільнює виведення кофеїну та збільшує ризик токсичності.

- Дорослі тварини: можуть переносити кофеїн краще, але при передозуванні спостерігається підвищена нервова збудливість та порушення серцевої діяльності.

- Старі тварини: мають сповільнений метаболізм, що подовжує період дії кофеїну і збільшує ризик серцевих ускладнень.[3]

Використання кофеїну у ветеринарії слід обмежувати у наступних випадках:

- Захворювання серцево-судинної системи (гіпертонія, аритмії, серцева недостатність).

- Хвороби печінки (порушення метаболізму кофеїну).

- Епілепсія та нервові розлади (підвищує ризик судом).

- Вагітність та лактація (може проникати через плаценту та в молоко, негативно впливаючи на потомство).

- Порушення функцій нирок (через діуретичний ефект кофеїн може погіршувати стан тварини).

Застосування кофеїну у ветеринарії переважно обмежується екстреною стимуляцією ЦНС при інтоксикаціях, депресивних станах або при порушеннях дихання у новонароджених тварин

Отже, кофеїн є потужним стимулятором ЦНС із вираженими фізіологічними ефектами, які варіюються залежно від виду тварини та дози. Він активно впливає на серцево-судинну систему, обмін речовин та поведінкові реакції. У ветеринарній практиці він використовується обмежено через ризик токсичних ефектів. Важливо знати допустимі дози та прояви інтоксикації для запобігання негативним наслідкам у тварин.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Caffeine: cardiorespiratory effects and tissue protection in animal models - PMC. *PMC Home*. URL: <https://pmc.ncbi.nlm.nih.gov/articles/PMC8614017/>

2. Розчин кофеїну бензоату 20%, 10 ампул x 10 мл. *brovapharma.ua*. URL: https://brovapharma.ua/rastvor-kofeina-benzoata-20_10x10-ml

3. The effect of caffeine on the spinal reflexes in warm-blooded animals - Bulletin of Experimental Biology and Medicine. *SpringerLink*. URL: <https://link.springer.com/article/10.1007/BF01306879>

4. П. Ц. Т. КОФЕЇН. *Фармацевтична енциклопедія*. URL: <https://www.pharmacencyclopedia.com.ua/article/6466/kofein-coffeinum>

5. Plants That Contain Caffeine (With Pictures) | Corner Coffee Store. *Corner Coffee Store*. URL: <https://cornercoffeestore.com/plants-that-contain-caffeine/>

УДК 636.7.09:615.262:616.58

НОСАЧ К.С., здобувачка вищої освіти

Науковий керівник – **АВРАМЕНКО Н.В.**, канд. вет. наук

Білоцерківський національний аграрний університет

АЛЕРГІЯ У СОБАК ТА ЇЇ РАЦІОНАЛЬНЕ ЛІКУВАННЯ

У роботі розглянуто основні причини, механізми розвитку та клінічні прояви алергії у собак.

Проаналізовано підходи до діагностики та методи диференціації алергічних реакцій від інших захворювань. Особливу увагу приділено принципам раціонального лікування, профілактики та підтримувальної терапії з урахуванням індивідуальних особливостей тварини.

Ключові слова: Алергія, алергічні реакції, алергени, види алергії, діагностика, імунологічна реактивність, патогенність.

Актуальність теми алергії у собак визначається її високою поширеністю та зростаючою частотою звернень до ветеринарних клінік з приводу дерматологічних проблем, зокрема пов'язаних з алергічними реакціями. Алергії на різні сполуки (харчові, паразитарні, побутові, екологічні) стали однією з основних причин дерматологічних захворювань у собак, що становить до 20–30% всіх випадків [1]. В умовах інтенсифікації розведення тварин, зміни в способі їх утримання та екологічних факторів, кількість алергічних реакцій продовжує зростати, що вимагає розробки ефективних методів діагностики, лікування та профілактики [2]. Алергії значно знижують якість життя тварин, викликаючи свербіж, запалення шкіри, діарею, блювання, що обумовлює необхідність вивчення етіології, патогенезу та клінічних проявів цих захворювань для запобігання ускладнень та поліпшення загального стану здоров'я тварин [3].

Метою нашої роботи є ознайомлення з актуальністю алергічних захворювань у собак, розкриття їх етіології, патогенезу та клінічних проявів, а також надання рекомендацій щодо ефективних методів діагностики, лікування та профілактики. Ми прагнули підкреслити важливість своєчасного виявлення алергенів і використання індивідуального підходу в терапії для покращення якості життя тварин та мінімізації ризику ускладнень, пов'язаних з алергічними реакціями.

Матеріал і методи дослідження. Для дослідження використано аналіз наукової літератури, ветеринарних досліджень та клінічних випадків, пов'язаних з алергічними захворюваннями у собак.

Для вивчення етіології та патогенезу алергій використовувалися дані з ветеринарних журналів та інших наукових публікацій, таких як *Veterinary Dermatology* та *Journal of Small Animal Practice*, а також підручників «Патофізіології тварин».

Результати роботи. У ході дослідження було встановлено, що алергії є однією з основних причин дерматологічних проблем у дрібних домашніх тварин.

За статистичними даними, алергії становлять 20–30% всіх звернень до ветеринарних клінік із дерматологічними захворюваннями. Найпоширенішими захворюваннями у собак є атопічний дерматит, харчова алергія та алергії на укуси ектопаразитів. Крім того, зазначено, що зростання цих хвороб може бути пов'язане з інтенсифікацією розведення тварин, змінами умов їх утримання, а також із впливом екологічних факторів [4].

Аналіз етіології алергій показав, що існує кілька основних груп алергенів: екзоалергени та ендоеалергени. До перших включають рослини, тваринні та побутові сполуки, лікарські препарати, віруси, бактерії та гриби. Другі – це алергени після їх зв'язування з білками організму [5].

Зокрема, харчові алергени (білки м'яса, молочні продукти, злаки) є одними з найбільш частих причин алергічних реакцій. Контактні алергени, як-от побутова хімія та пластикові матеріали, також можуть викликати алергії, а інгаляційні алергени (пил, пилок, пліснява) мають сезонний характер і спричиняють загострення в певні періоди року.

Однією з найбільш частих причин свербіж у собак є алергія на укуси бліх, що потребує специфічного лікування [6].

Клінічні ознаки алергії у собак виявляються через різноманітні шкірні та загальні симптоми. До основних дерматологічних проявів відносяться інтенсивний свербіж, еритема (почервоніння шкіри), папули, пустули, струпи, облісіння та потовщення шкіри [7]. Ураження шкіри можуть супроводжуватись вторинними інфекціями. Часто спостерігаються отити, свербіж вух та зміни в шлунково-кишковому тракті, такі як діарея, блювання та

метеоризм. Інші загальні симптоми включають зниження активності, чхання та сльозотечу, особливо за інгаляційних алергій [8].

Важливо проводити диференційну діагностику, оскільки клінічні прояви часто є неспецифічними і можуть бути схожими на інші захворювання, такі як паразитарні дерматози, бактеріальні та грибові інфекції, гормональні розлади або психогенні дерматози [9]. Для уточнення діагнозу використовуються мікроскопічні та культуральні дослідження, цитологію, гормональні профілі та алерготести.

Лікування має бути комплексним та індивідуалізованим, враховуючи тип алергії та ступінь її прояву. Виявлення і усунення алергену є важливим етапом лікування. У разі харчової алергії використовуються елімінаційні дієти, а при контактних або інгаляційних алергіях обмежується контакт з тригерами [10].

Протизапальна терапія включає застосування глюкокортикоїдів, імуномодулюючих препаратів (циклопсорин А, оклацитиніб) та антигістамінних засобів.

Контроль вторинних інфекцій здійснюється за допомогою антибактеріальних та протигрибових препаратів. Підтримувальна терапія передбачає використання спеціальних шампунів, омега-3 та омега-6 жирних кислот, а також імунотерапію для зменшення реактивності на алергени [11].

Профілактика алергічних захворювань у собак включає в себе гігієнічний контроль середовища, регулярне прибирання приміщень, контроль за паразитами, уникнення контактів з побутовою хімією, ароматизаторами та іншими потенційними алергенами. Важливим є також правильне годування тварин, вибір гіпоалергенних кормів та моніторинг їх стану при введенні нових продуктів.

Для підтримки шкірного бар'єру і загального імунітету рекомендується використовувати омега-3/-6 жирні кислоти, а також проводити регулярні огляди у ветеринарного лікаря, особливо у тварин з хронічними або сезонними проявами алергії [12].

Висновки: Алергічні захворювання у собак є поширеною проблемою, що викликає дерматологічні розлади та потребує комплексного підходу до діагностики та лікування.

Основними видами алергії є atopічний дерматит, харчова алергія та реакції на укуси ектопаразитів, які проявляються свербіжем, еритемою та запаленням шкіри.

Важливим етапом є правильне виявлення алергенів та проведення індивідуалізованого лікування, що включає їх усунення, медикаментозну терапію та підтримку загального стану тварини.

Профілактика алергії у собак включає контроль середовища, правильне харчування та обмеження контакту з потенційними алергенами. Регулярні ветеринарні огляди є важливими для запобігання рецидивам та підтримання здоров'я тварин.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Cook, A. K., Stokes, J. M. (2015). "Atopic Dermatitis in Dogs: Diagnosis and Management." *Journal on the American Veterinary Medical Association*, 246(5), 506-514.
2. DeBoer, D. J. (2013). "Food Allergies and Adverse Food Reactions in Dogs and Cats." *Veterinary Clinician of North America: Small Animal Practice*, 43(5), 1053-1067.
3. Rosser, E. J., Bienzle, D. (2012). "Canine Allergic Dermatitis: Pathophysiology and Management." *Canadian Veterinary Journal*, 53(4), 319-325.
4. Miller, W. H., Griffin, C. E., Campbell, K. L. (2013). *Miller's Guide to the Diagnosis and Treatment of Skin Diseases of the Dog and Cat*. Wiley-Blackwell.
5. Патологія тварин: підручник / [Мазуркевич А.Й., Тарасевич В.Л., Данілов В.Б. та ін.]. – К. : Агроосвіта, 2013. – 414 с.
6. Scott, D. W., Paradis, M. (2008). *Veterinary Dermatology: A Practical Guide for the Small Animal Practitioner*. Elsevier Health Sciences.
7. Favrot, C., Steffan, J. (2014). "Diagnosis on Canine Atopic Dermatitis: The Role of Laboratory Testing." *Veterinary Dermatology*, 25(4), 289-298.
8. Bond, R., Kunkle, G. A. (2012). "Flea Allergy Dermatitis in Dogs." *Veterinary Clinician of North America: Small Animal Practice*, 42(4), 843-857.

9. Fournier, L., Gauthier, M. (2009). "Environmental Allergens and Flea Allergy Dermatitis in Dogs." *Journal on Small Animal Practice*, 50(3), 129-137.
10. Larsen, J. E., Henningsen, I. (2013). "Allergic Reactions to Household Products and Other Chemicals on Dogs." *Veterinary Dermatology*, 24(4), 307-314.
11. Bensignor, E. (2016). "Canine Food Allergy: A Review." *Veterinary Dermatology*, 27(1), 3-11.
12. Vaughan, K. (2018). "Immunotherapy for Canine Atopic Dermatitis." *Veterinary Dermatology*, 29(6), 460-467.

УДК 636.09:615.33:619

ПОЛЩУК Д.А., здобувач вищої освіти

Науковий керівник – **АВРАМЕНКО Н.В.**, канд. вет. наук

Білоцерківський національний аграрний університет

ЗАСТОСУВАННЯ АНТИБІОТИКІВ МАКРОЛІДІВ У ВЕТЕРИНАРНІЙ МЕДИЦИНІ

Макроліди – це ефективні антибіотики з широким спектром дії, що активно застосовуються у медицині та ветеринарії. Вони вирізняються низькою токсичністю, протизапальними та імуномодельючими властивостями. У роботі розглянуто їхню структуру, механізм дії, застосування та фармакологічні особливості.

Ключові слова: макроліди, антибіотики широкого спектра, фармакокінетика, ветеринарна медицина, протимікробна активність.

Антибіотики групи макролідів займають важливе місце у сучасній ветеринарній практиці, особливо у випадках, коли інші препарати (наприклад, пеніциліни) викликають алергічну реакцію або мають недостатню ефективність. Їх застосування охоплює широкий спектр бактеріальних інфекцій, а також респіраторних, уrogenітальних та шкірних захворювань у різних видів тварин.

Макроліди мають особливу хімічну будову – макроциклічне лактонне кільце, яке визначає їхні унікальні фармакологічні властивості. Саме слово «макроліди» походить від грецького *makros* – великий та *lithos* – камінь, що символізує складність та стійкість структури цих речовин.[1]

Першим відкритим представником був пікроміцин, ізольований у 1950 році з культури *Streptomyces*. Прототипом макролідів став еритроміцин, виділений у 1952 році з ґрунтового зразка з Філіппін. Він став першим препаратом, активно використаним у клінічній практиці.[2]

Макроліди класифікують за кількістю атомів вуглецю у лактонному кільці: 14-членні (еритроміцин, кларитроміцин), 15-членні (азитроміцин) та 16-членні (спіраміцин, джозаміцин). Існують також азаліди (наприклад, азитроміцин), які за структурою близькі до макролідів, але мають додатковий атом азоту в кільці. Залежно від походження макроліди поділяються на природні та напівсинтетичні.[1]

Основним механізмом дії макролідів є зв'язування з 50S-субодиницею бактеріальної рибосоми, внаслідок чого блокується синтез білка. Препарати діють бактериостатично, проте при високих концентраціях або чутливості збудника можуть проявляти бактерицидну активність.[1]. Деякі макроліди (зокрема еритроміцин, кларитроміцин) мають здатність інгібувати ферменти цитохрому P450, що впливає на метаболізм інших препаратів і потребує обережності при комбінованому застосуванні.[2]

Однією з важливих особливостей макролідів є їх протизапальна активність. Вони пригнічують продукцію прозапальних цитокинів, гальмують хемотаксис нейтрофілів та зменшують утворення слизу. Крім цього, препарати зменшують утворення вільних радикалів, посилюють апоптоз нейтрофілів і модулюють імунну відповідь. Такі властивості роблять макроліди корисними у лікуванні не лише інфекцій, а й хронічних запальних станів у ветеринарній практиці, зокрема респіраторних патологій.